

DISCLAIMER:

Zuyd Legal Lab is het leer-werkbedrijf van Zuyd Hogeschool. Zuyd Legal Lab wordt bemand door tweede-, derde- en vierdejaarsstudenten. Zij doen hun uiterste best u zo goed, zorgvuldig en volledig mogelijk van juridische informatie te voorzien. De veelgestelde vragen zijn gecontroleerd door een afgestudeerd HBO-jurist. Voor informatie die Zuyd Legal Lab gratis verstrekt, zoals deze lijst van veelgestelde vragen aanvaardt Zuyd Hogeschool/Zuyd Legal Lab en de voor haar werkzame personen en ingeschakelde derden **GEEN** aansprakelijkheid voor eventuele onvolledigheden of onjuistheden. Dat betekent dat het gebruik van de veelgestelde vragen over de Wbtr en alle informatie daarover op de website van Zuyd Legal Lab voor (uw) eigen risico komt. Indien u daarmee niet instemt, verzoeken wij u geen gebruik van de verstrekte informatie te maken. Mocht u daar prijs op stellen dan kunnen we u verwijzen naar een juridisch dienstverlener die u verder kan helpen.

INLEIDING

Op 1 juli 2021 treedt de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen (Wbtr) in werking. Deze wet heeft als doel dat het bestuur en toezicht bij verenigingen en stichtingen wordt verbeterd. Zuyd Legal Lab heeft onlangs een webpagina gepubliceerd met informatie over deze wet. Daarbij heeft Zuyd Legal Lab een stappenplan ontwikkeld dat verenigingen en stichtingen helpt bij de stappen die zij moeten nemen om te voldoen aan de Wbtr. Als aanvulling hierop heeft Zuyd Legal Lab een aantal veelgestelde vragen over de Wbtr met de antwoorden verzameld.

Uiteraard zijn de antwoorden op de vragen kort en bondig geformuleerd en daarmee niet volledig.

WAT HOUDT DE WBTR IN?

Op 1 juli 2021 treedt de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen in werking. Deze wet zorgt voor maatregelen die het bestuur en toezicht binnen verenigingen en stichtingen moeten verbeteren en professionaliseren. Dit door de regels voor verenigingen en stichtingen meer te laten aansluiten bij de regels zoals die al gelden voor BV's en NV's. Het doel van de Wbtr is om misstanden te voorkomen. De wetgever wil meer transparantie bij het bestuur en toezicht van verenigingen en stichtingen en dat het belang van de vereniging of stichting altijd voorop wordt gesteld.

WANNEER TREEDT DE WBTR IN WERKING?

De Wet bestuur en toezicht rechtspersonen treedt per 1 juli 2021 in werking. De nieuwe regels gelden voor grote en kleine (formele en informele) verenigingen en stichtingen en zijn direct van toepassing.

VEELGESTELDE VRAGEN (FAQ)

WAT MOET IK ALS BESTUURDER DOEN?

Het is belangrijk dat alle bestuursleden en toezichthouders op de hoogte zijn van de Wbtr en de verantwoordelijkheden die deze wet met zich brengt. Het bestuur moet zorgen dat de vereniging of stichting aan de wet voldoet. Maak praktische afspraken om ongewenst gedrag te voorkomen en leg in een bestuursnotitie, bestuursreglement of huishoudelijk reglement vast wat de bestuursleden en toezichthouders hebben gedaan om aan de wet te voldoen. Het is verstandig dit zo snel mogelijk te doen, zodat u kunt laten zien dat u goed met de Wbtr aan de slag bent gegaan. Met de schriftelijke vastlegging in de bestuursnotitie, bestuursreglement of huishoudelijk reglement heeft u dan een goed basisstuk voor de notaris zodat deze de statuten kan checken en waar nodig kan aanpassen.

BETEKENT DE WBTR DAT DE STATUTEN VOOR 1 JULI MOETEN WORDEN GEWIJZIGD?

De statuten hoeven niet per se voor 1 juli 2021 gewijzigd te zijn. De wet stelt hiervoor geen termijn. Wel worden verenigingen en stichtingen verplicht bij de eerstvolgende statutenwijziging de statuten zodanig aan te passen dat deze overeenkomen met de regels uit de Wbtr. Het kan overigens wel verstandig zijn niet te lang te wachten met het wijzigen van de statuten. Bepalingen in de statuten die strijdig zijn met de Wbtr zullen immers niet meer geldig zijn en dat kan tot verwarring leiden.

WAT MOET ER (OP ENIG MOMENT) IN DE STATUTEN WORDEN AANGEPAST?

De Wbtr verplicht verenigingen en stichtingen om de statuten bij de eerste statutenwijziging op een aantal gebieden aan te passen. In de statuten moet een regeling worden opgenomen voor de situatie dat het gehele bestuur tijdelijk of blijvend afwezig is. Ook zullen van de Wbtr afwijkende regelingen moeten worden aangepast, bijvoorbeeld met betrekking tot meervoudig stemrecht of tegenstrijdig belang.

WAT MOET IK VASTLEGGEN IN HET HUISHOUELIJK REGLEMENT?

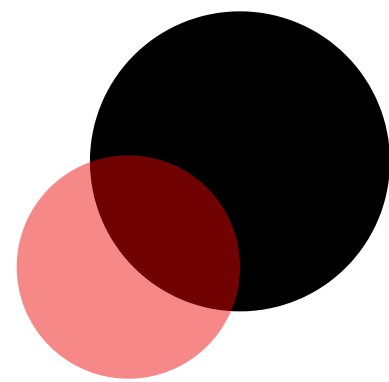
In een bestuursnotitie, bestuursreglement of huishoudelijk reglement dient te worden opgenomen wat u als bestuur en toezichthouder van een vereniging of stichting doet om problemen te voorkomen (wat u heeft gedaan om aan de wet te voldoen). Ga hierbij in op de verschillende onderdelen van de Wbtr (goed bestuur, aansprakelijkheid, tegenstrijdig belang, belet en ontstentenis, meervoudig stemrecht en toezicht). Geef aan hoe binnen de vereniging of stichting met deze onderwerpen wordt omgegaan. Leg tevens vast welke raden, commissies e.d. er zijn, wat hun taken en bevoegdheden zijn, welke rechten en plichten zij hebben en hoe besluiten van de verschillende organen worden vastgelegd.

WAT BETEKENT BELET EN ONTSTENTENIS?

Van belet is sprake als een bestuurder of toezichthouder tijdelijk zijn functie niet kan of mag uitoefenen. Van ontstentenis is sprake indien een bestuurder of toezichthouder blijvend zijn functie niet kan of mag uitoefenen. De Wbtr verplicht verenigingen en stichtingen om een regeling op te nemen in de statuten in het geval van tijdelijke of blijvende afwezigheid van het gehele bestuur of alle toezichthouders. Het staat verenigingen en stichtingen vrij om in de statuten ook een regeling op te nemen voor wanneer een deel van het bestuur of toezichthouders tijdelijk of blijvend afwezig is. Dit is echter niet verplicht.

WANNEER IS ER SPRAKE VAN TEGENSTRIJDIG BELANG?

Van tegenstrijdig belang is sprake als een bestuurder of toezichthouder een direct of indirect persoonlijk belang heeft bij bepaalde besluiten en er moet worden gekozen tussen het eigen belang en dat van de vereniging of stichting. Van tegenstrijdig belang kan bijvoorbeeld sprake zijn als een familielid van de bestuurder een bedrijf heeft dat iets aan de vereniging of stichting kan leveren.

WAT BETEKENT HOOFDELIJKE AANSPRAKELIJKHEID? EN WANNEER IS EEN BESTUURDER HOOFDELIJK AANSPRAKELIJK?

A Bij hoofdelijke aansprakelijkheid kan een bestuurder/toezichthouder aansprakelijk worden gesteld voor de gehele schade door fouten van zichzelf maar ook voor fouten van andere bestuurders of toezichthouders binnen de vereniging/stichting. Anders gezegd, als één bestuurder of toezichthouder zijn taak onbehoorlijk vervuld, dan zijn in beginsel alle bestuurders of toezichthouders hoofdelijk aansprakelijk. Hierbij geldt wel dat de niet handelend bestuurder of toezichthouder onder de aansprakelijkheid uit kunnen komen als zij kunnen aantonen dat het onbehoorlijk bestuur niet aan hen te wijten is en zij maatregelen hebben genomen om de gevolgen van het onbehoorlijk bestuur teniet te doen.

Een bestuurder/toezichthouder is hoofdelijk aansprakelijk op het moment zij hun taak niet (behoorlijk) vervullen en hen een ernstig verwijt kan worden gemaakt. Van een ernstig verwijt is sprake als geen enkele andere redelijk denkend bestuurder of toezichthouder zo gehandeld zou hebben. Dit gold al zo, maar staat met de Wbtr nog eens uitdrukkelijk in de wet. Dit is best een hoge drempel die moet worden genomen wilt u als bestuurder aansprakelijk zijn. Die drempel verandert onder de Wbtr niet. De Wbtr breidt de persoonlijke aansprakelijkheid van bestuurders echter wel uit in het geval van een faillissement.

Vanaf de inwerkingtreding van de Wbtr kunnen bestuurders sneller aansprakelijk gesteld worden voor schulden (een zogenaamd boedeltekort) bij faillissement van de vereniging of stichting. Bestuurders kunnen persoonlijk aansprakelijk worden gesteld als er sprake is van onbehoorlijke taakvervulling en aannemelijk is dat dit een belangrijke oorzaak is van het faillissement. Hierbij gelden bij commerciële verenigingen en commerciële stichtingen zogenaamde bewijsvermoedens. Deze houden in dat als de administratie niet op orde is of jaarrekeningen niet tijdig zijn gedeponereerd, onweerlegbaar vaststaat dat er sprake is van een onbehoorlijke taakvervulling. Er wordt dan vermoed dat deze onbehoorlijke taakvervulling een belangrijke oorzaak is van het faillissement. U moet als bestuurder dan dus bewijzen dat het faillissement een andere oorzaak had.

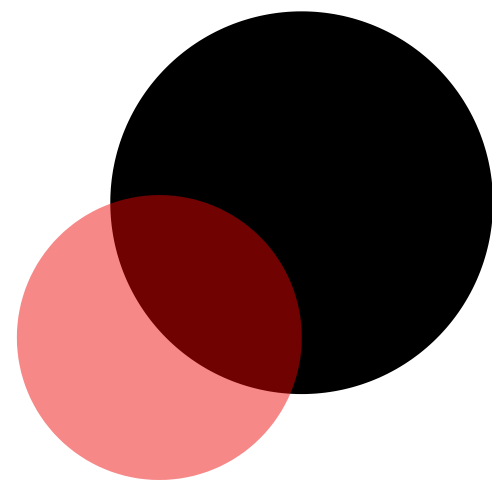
WAT KAN IK ALS BESTUURDER DOEN OM HET RISICO OP PERSOONLIJKE AANSPRAKELIJKHEID TE BEPERKEN?

A Een paar handreikingen:

1. Stel altijd het belang van de stichting of vereniging voorop;
2. Laat uw eigen belangen dus nooit prevaleren;
3. Handel zoals ieder ander redelijk denkend bestuurder of toezichthouder zou doen;
4. Neem geen onnodige risico's;
5. Zorg dat de interne controle op orde is;
6. Zorg voor transparantie met betrekking tot de bestuurlijke gang van zaken en de genomen besluiten;
7. Zorg ervoor dat de financiële administratie van de vereniging of stichting op orde is;
8. Zorg voor décharge van de bestuurders ;
9. Sluit een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering af.

IS HET VERSTANDIG EEN BESTUURDERSAANSPRAKELIJKHEIDSVERZEKERING AF TE SLUITEN?

A In de meeste gevallen is dit zeker verstandig. Hou er wel rekening mee dat een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering nooit schade dekt als deze is veroorzaakt door fraude of opzettelijk verwijtbaar handelen.

VEELGESTELDE VRAGEN (FAQ)

WAT ZIJN SECTORALE REGELS/GOVERNANCECODES EN ZIJN DEZE VERPLICHT?

A Er dient een onderscheid te worden gemaakt tussen sectorale regels en governancecodes, welke overigens beide ten doel hebben om het bestuur en toezicht te verbeteren. Governancecodes zijn een vorm van zelfregulering met principes en aanbevelingen. Denk hierbij aan de Governancecode Zorg en de Governancecode Cultuur. Meestal bent u niet verplicht deze op te volgen. Dat is anders bij sectorale regelingen (sectorwetten en daarop gebaseerde uitvoeringsregelingen). Denk hierbij aan de Wet toelating zorginstellingen en de Woningwet.

WAT IS EEN ONE-TIER BOARD?

A Dit is een monistisch bestuursmodel. Bij een one-tier board is er sprake van toezicht binnen het bestuur. Dit vaak in de vorm van uitvoerende en niet-uitvoerende bestuurders of dagelijks en algemeen bestuur.

WAT IS EEN TWO-TIER BOARD?

A Dit wordt een dualistisch bestuursmodel genoemd. Bij een two-tier board zijn directie en toezichthouders van elkaar gescheiden. De dagelijkse leiding over de onderneming is in handen van het bestuur. De Raad van Commissarissen is het toezichthoudende orgaan en controleert het bestuur.

WAT IS EEN RAAD VAN COMMISSARISSEN EN MOET IK DEZE INSTELLEN?

A De raad van commissarissen wordt ook vaak een raad van toezicht genoemd en is een op zichzelf staand toezichthoudend orgaan. In tegenstelling tot een one-tier board zijn er geen uitvoerende en toezichthoudende bestuurders, maar is er een bestuur en een aparte raad van commissarissen/raad van toezicht als toezichtsorgaan. Met de Wbtr wordt er een wettelijke grondslag gegeven voor de taakomschrijving van de stichtingscommissarissen. Het instellen van een raad van commissarissen/raad van toezicht is in beginsel niet verplicht.

WAT VERANDERT ER MET BETREKKING TO HET MEERVOUDIG STEMRECHT?

A Met het intreden van Wbtr gaat de wettelijke regeling met betrekking tot het meervoudig stemrecht ook gelden voor verenigingen en stichtingen. Dat betekent dat een bestuurder of commissaris van een stichting of vereniging nooit meer stemmen kan uitbrengen dan zijn medebestuurders of medecommissarissen gezamenlijk. Het zal dus vaak niet meer mogelijk zijn om een bestuurder een doorslaggevende stem toe te kennen. Indien de huidige statutaire bepalingen nog een van de Wbtr afwijkende regeling heeft, dan zal deze vijf jaar na de inwerkingtreding van de Wbtr komen te vervallen, dan wel vanaf de eerstvolgende statutenwijziging indien deze eerder is.

WAT HOUDT HET STAPPENPLAN PRECIËS IN?

A Het Wbtr-stappenplan van Zuyd Legal lab is een stappenplan dat u als bestuurder van een vereniging of stichting langs de belangrijkste onderdelen van de Wbtr leidt en stapsgewijs helpt bij het voldoen aan de nieuwe wet.